

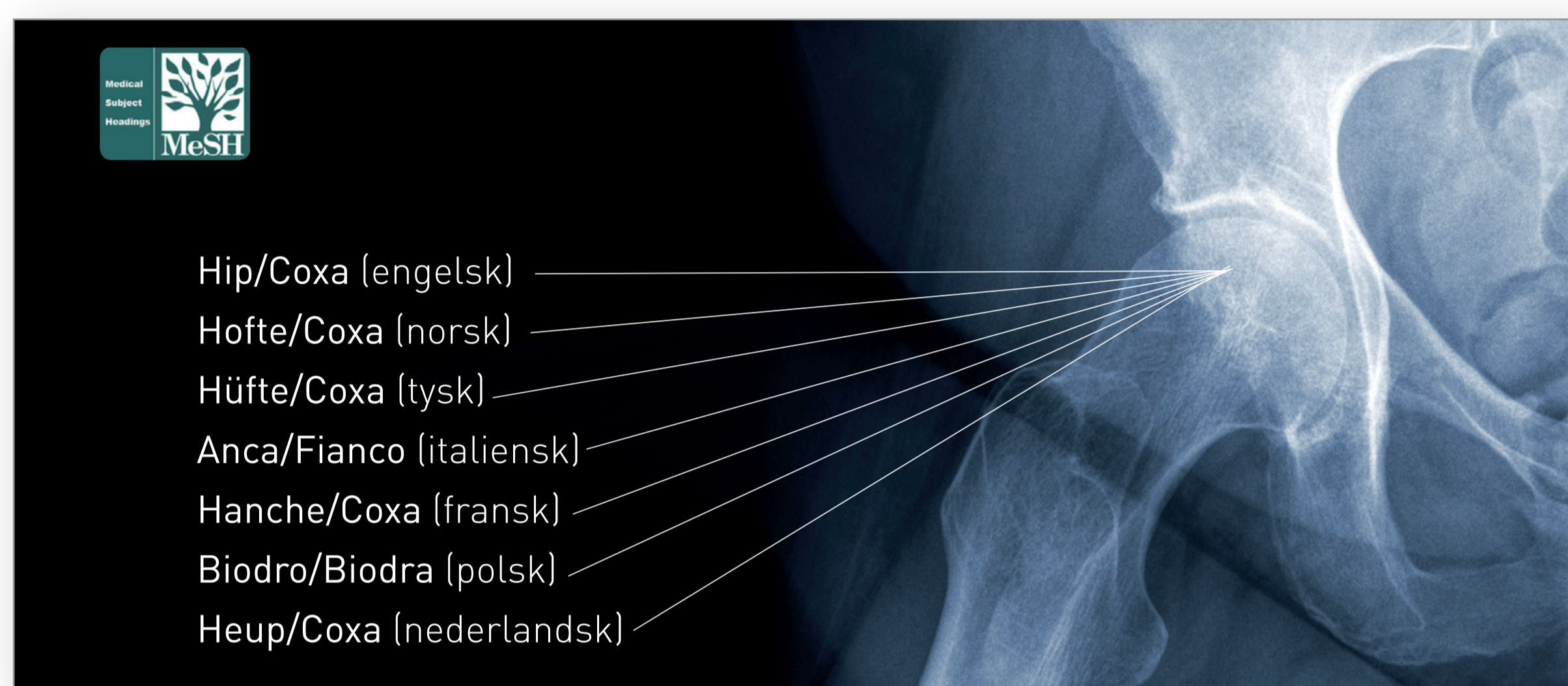
MeSH snakker norsk i 2013!

MeSH (Medical Subject Headings) vil snart være tilgjengelig på norsk. Dette er muliggjort ved et samarbeid mellom ulike norske institusjoner, medisinske bibliotekarer og eksperter innen helse, vitenskap og terminologi. Prosjektet organiseres av Helsebiblioteket.no.

Av Sigrun Espelien Aasen, Åse Sofie Skjerdal og Katrine Rutgersen, Helsebiblioteket.no.

HVA ER MeSH?

- Et kontrollert vokabular utviklet av National Library of Medicine siden 1960.
- Består av et sett med termer kalt "descriptors" i en hierarkisk struktur som tillater søking på ulike nivå, fra det generelle til det spesielle.
- Inneholder 26 853 deskriptorer (foretrukket term) og over 213 000 henvisningstermer innen medisin og relaterte fagområder (per 1.1.2013).
- Hver MeSH har et unikt id-nummer som kobler definisjonen med deskriptoren og alle synonymer og konsepter innen den enkelte MeSH. Språklige forandringer i identifikatoren kan derfor skje uten at reindexering er nødvendig.
- Mye brukt til indeksering av litteratur, for eksempel i databaser som PubMed /Medline, Cochrane Library, CINAHL og SveMed+, pasientportalen MedlinePlus og nettsider som Health On the Net Foundation (HON) og den franske helseportalen CISMef. Brukes av flere norske medisinske bibliotek ved katalogisering av litteratur.

HVORFOR MeSH PÅ NORSK?

Hovedmålet med å oversette MeSH til norsk er å få et kontrollert, hierarkisk oppbygget norsk begrepsapparat/ vokabular for medisin og helsefag. Dette vil bidra til:

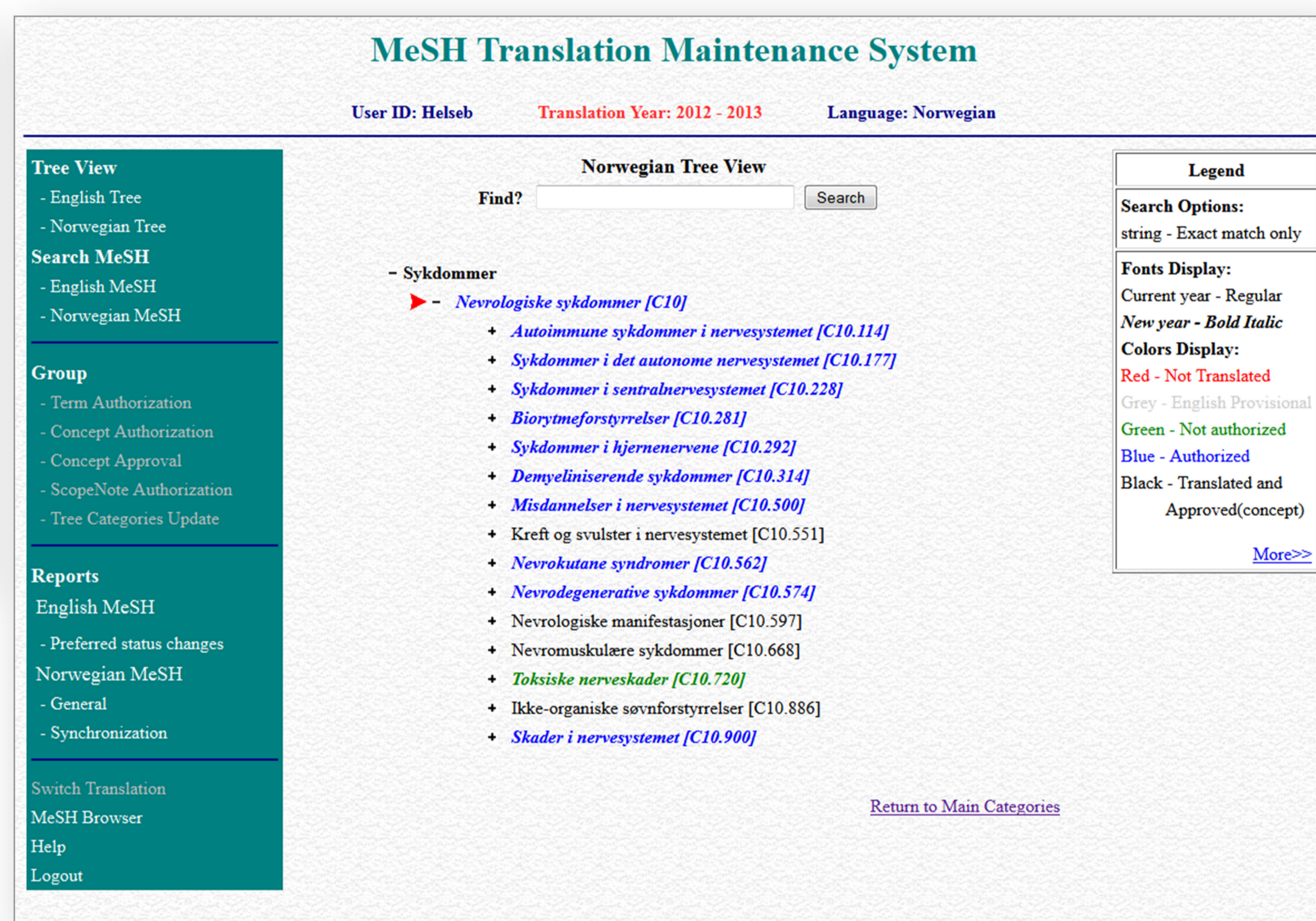
- bedre indeksering og gjenfinning av helseinformasjon
- en standardisert terminologi som vil fremme mer nøyaktig formidling innenfor hele spekteret av helseinformasjon, fra pasientbrosjyrer til nettsider for profesjonell kommunikasjon
- en felles terminologi for alle helseprofesjoner
- et verktøy i utdanning av studenter og helsearbeidere – MeSH viser emneordene både i et kontekstuell hierarki og kan kobles mot andre helseprofesjoners terminologier og klassifikasjoner
- et mangespråklig oppslagsverk som bygger på felles definisjoner og som inneholder både profesjonelle og folkelige termer; nyttig for pasienter, helsearbeidere og journalister
- en mulighet til informasjonssøk med norske MeSH termer i internasjonale databaser
- en kvalitetssikring for norsk medisinsk terminologi
- et norsk bidrag til utvikling og forbedring av MeSH vokabularet på internasjonalt nivå.

MeSH er oversatt og oversettes til 24 språk per 1.1.2013. Kartet under viser status i Europa:

HVORDAN OVERSETTES MeSH TIL NORSK?

- Arbeidsverktøyet er "MeSH Translation Maintenance System" (MTMS), som eies og oppdateres av National Library of Medicine (NLM). De gir gratis støtte til prosjektet.
- Oversettelsesarbeidet gjøres av bibliotekarer og lingvister med hjelp av ordbøker og faglitteratur. De lager arbeidsdokumenter (tabeller) med engelske MeSH, foreslåtte norske oversettelser og, som hjelp, svenske og tyske oversettelser. Definisjoner til hver MeSH legges ved.
- Eksperter innen de respektive fagområdene går gjennom tabellene med foreslåtte norske termer og korrigerer dem hvis nødvendig.
- Termene autoriseres av oversettere i MTMS.
- I januar hvert år godkjenner NLM siste års oversettelser og endringer.
- I januar 2013 var over 17 000 av i alt 26 853 MeSH oversatt. Målet er å ha første versjon av norske MeSH klar innen utgangen av 2013.

Arbeidsdokument for ekspert

MeSH trekode	Engelsk	Norsk	Svensk	Tysk
C10	Nervous System Diseases Nervous System Disorders Neurologic Disorders Neurological Disorders	Nevrologiske sykdommer Sykdommer i nervesystemet Nervesystemets sykdommer Nevrologiske forstyrrelser	Nervsystemets sjukdomar Nervsjukdomar Neurologiska sjukdomar	Nervensystemkrankheiten Neurologische Störungen
C10.114	Autoimmune Diseases of the Nervous System Autoimmune Diseases, Nervous System Autoimmune Diseases, Neurologic Autoimmune Disorders of the Nervous System Autoimmune Nervous System Diseases Nervous System Autoimmune Diseases Neurologic Autoimmune Diseases	Autoimmune sykdommer i nervesystemet Autoimmune nervesykdommer Autoimmune neurologiske sykdommer Nevrologiske autoimmune sykdommer Nevrologiske autoimmune forstyrrelser Autoimmune neurologiske forstyrrelser	Autoimmuna nervsjukdomar Nervensystem Autoimmunkrankheiten des Nervensystems	Autoimmunkrankheiten des Nervensystems Nervensystem Autoimmunkrankheiten
	Immune Disorders, Nervous System Immune Diseases, Nervous System Nervous System Immune Diseases Nervous System Immune Disorders	Immunologiske sykdommer i nervesystemet Nevrologiske immunologiske forstyrrelser Nevrologiske immun sykdommer	-	Immunstörungen, Nervensystem

Comment [A1]: Jeg er usikker på «Nervensystemets» her. Det betyr mer sykdommer i nervesystemet, altså ikke i ryggmarg og hjerne. Dessuten er det en gammel term for psykiatriske sykdommer. Jeg foretrekker at den tas ut (betydningen er lin anserledes på svensk).

SAMARBEIDSPARTNERE

- Helsebiblioteket.no startet prosjektet i 2009.
- Språkrådet, Universitetsbibliotekene, SIRUS og KITH viste tidlig interesse for prosjektet.
- Tidsskrift for Den norske legeförening bidro med manusredaktør til oversettelsesarbeidet i avtalt stillingsdel i årene 2010, 2011 og 2012.
- Helsedirektoratet, avdeling Helseportal har gitt økonomisk støtte siden 2012.
- Internasjonal støtte fra National Library of Medicine (USA), Karolinska Institutet (Sverige), Istituto Superiore di Santa (Italia) og helseportalen CISMef (Frankrike).

¹ www.helsebiblioteket.no - Helsebiblioteket, Postboks 7004 St. Olavs plass, N-0130 Oslo.